

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Dandserinden

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Dandserinden", i Paludan-Müller, Fr.: *Dandserinden*, udg. af Berit Ziegler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 143. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm04-shoot-idm140348531776880/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dandserinden

sættelse af de dybere inspirationer, som kun »en uafbrudt Forbindelse med Omverdenen« kan give. Paludan-Müllers *Lufthavnen og Atheisten* (1853) og *Tre Digte* indeholdende *Kalanus, Abels Død og Atharvens* (1854), som han skrev efter koleraepidemien, vakte bekymring i litterære kredse, fordi man frygtede, at digterens poetiske åre var ved at tørre ud. Således skrev den liberale avis *Fædrelandet* om værkerne: »de vidne om en Digter, som mere har sænket sit Blik ind i sig selv, end vendt det ud i Verden. Naar han derfor, som her, bevæger sig i den rent objective Poesie, savner man vel den Friskhed og det Farvespil, det kraftige Omrids og den Individualisation af Figureerne, som en Digter kun naar ved at bevare en levende og uafbrudt Forbindelse med Omverdenen« (1854, nr. 156). Holdningen deltes af mange i samtiden, også af kristne, men domme om den ældre Paludan-Müller forekommer i dag ikke helt retfærdige. For eksempel tager digteren stilling til aktuelle spørgsmål i den realistiske og religiøse dannelsesroman *Ivar Lykkes Historie* (1866-73), men værket vakte ingen opsigt i datiden, fordi det overskyggedes af naturalismens fremmarch. Det kan dog ikke benægtes, at Paludan-Müller mere og mere fascineredes af spørgsmålet om døden, og netop dette ord kan stå som nøgleordet gennem hele forfatterskabet; digtet *Adonis* (1874) blev hans sidste, smukke hyldest til dødens gudinde: Proserpina.

Den unge Fritz fandt sin havn og overvandt splittelsen ligesom Kierkegaard og Monrad, mens Baggers forsøg næppe lykkedes og H.C. Andersens slet ikke. Anmelderne fik dermed kun delvis ret i, at romantisternes splittelse var et aldersbetinget problem, der overvindes. Få fra den romantistiske generation kom hele ud af krisen og blev religionens forsvarere. Paludan-Müllers udvikling fra desillusion til tro er et ikke ukendt udviklingsforløb hos skabende kunstnere; jeg vil her blot nævne Johannes Jørgensens overgang til katolicismen, og fra nyere tid Ole Sarvig, der nærmede sig et frireligiøst stadium med sine salmer.

X. Tekstforhold og teksthistorie

Teksten følger førsteudgaven, men der skelnes ikke mellem fremhævelser ved spættering og ved antikvaskrift, og udgiveren har tilføjet stanzenumrene. Manuskript findes ikke. Der er foretaget så få rettel-